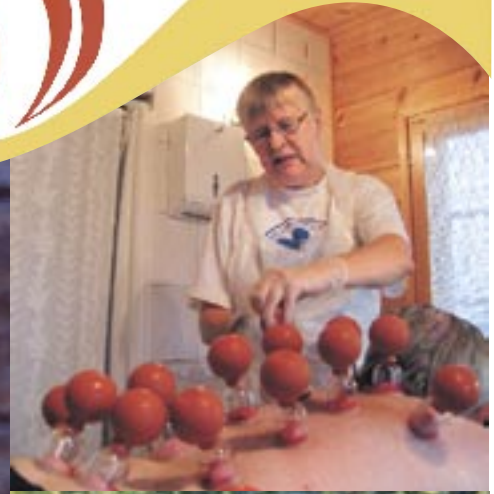

POHJALAISET NAISET –

maaseudun naisten yrittäjyysohjelman koordinointi

LOPPURAPORTTI 9/2004-2/2006

ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
Toimittanut Marja-Leena Juntunen

Hanketiivistelmä

Projektin nimi ja numero: Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelman koordinointi nro 18283, Diaarinumero 3134/3514-2004

Rahoitusohjelma: ALMA eli Alueellinen maaseutusuunnitelma 2000-2006

Toimintalinja: Maaseutuyhteisöjen kehittäminen (3)

Toimenpide: Maaseudun elinkeinojen ja väestön peruspalvelut (n)

Alatoimenpide: Palvelujen monipuolistaminen

Projektin hakija ja hallinnoija: ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus, PL 106, 90101 Oulu, puh. (08) 316 8611 / vaihde, (08) 373 075 faksi

Projektin johtaja: Toiminnanjohtaja Maija-Liisa Tausta-Ojala, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus, PL 106, 90101 Oulu, puh. 040 580 0438, maija-liisa.tausta-ojala@proagria.fi

Yhteistyötahot: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry, Ouluseutu Yrityspalvelut ja Oulun yliopisto

Toteutusalue: Oulun, Raahen ja Ylivieskan seutukunnat sekä Rantsilan kunta

Rahoittaja: Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, maaseutuosasto, PL 86, 90101 Oulu

Toteutusaika: 1.9.2004 – 28.2.2006

Rahoituspäätös ja rahoitus: rahoituspäätös 26.10.2004. Hyväksytty kokonaisbudjetti 213 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus 70 % ja valtion rahoitusosuus 30 %.

Tausta, tavoite ja kohderyhmä: koordinoida vuonna 2004 valmistunutta Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelmaa. Hankkeen tavoitteena oli luoda ja koordinoida hankkeita, jotka monipuolistavat naisyrittäjyyttä edistäviä palveluja. Kohderyhmänä olivat yritystoimintaa harkitsevat ja yrityksissä omistajina työskentelevät naiset.

Välittömät tuotokset:

- uusi yritys 1 kpl
- naisyrittäjien ja yrittäjyyttä miettivien yritys konsultaatio 10 eri henkilölle
- uusia esiselvityksiä 3 kpl
- Voimavarakoulutus, 2 kpl
- Luonnonkasveista liiketoimintaa -koulutus, 4 kpl teemakoulutuksia
- Päätäjien TA-koulutus, 2 kpl
- Pohjalaiset naiset –esite 2 000 kpl painos
- Pohjalaiset naiset –tiedotuslehti 65 000 kpl painos
- pysyvä, uusi palvelu 1 kpl, internet-portaali ja kotisivu www.pohjalaisetnaiset.fi
- esittelykangas l. screen 1 kpl

Loppuraportti: Loppuraportin toimittamisesta vastasi projektipäällikkö Marja-Leena Juntunen. Raportin ulkoasusta vastasi Viesintä-Karttimo. Raportti sisältää 21 sivua.

Sisältö

1. Projektin tausta, lähtökohdat ja toiminta-alue	4
2. Toteuttamisorganisaatio	5
3. Projektin kesto ja aikataulun toteuttaminen	6
4. Toiminnan kuvaus ja suoritettavat toimenpiteet	7
5. Projektin tavoitteet ja niiden toteutuminen	11
6. Talous ja henkilöresurssit	15
7. Tiedottaminen ja julkisuus	16
8. Kehittämistoiminnan jatkaminen ja kehittämissuhteet	17
Lähteet	21
Liitteet	21

1. Projektin tausta, lähtökohdat ja toiminta-alue

Projektin taustalla olevan Pohjalaisen naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelman laatiminen käynnistettiin Pohjois-Pohjanmaan liiton ja sen kyläohjelman aloitteesta vuonna 2003. Valmistelua tuki laaja työryhmä, johon kuuluivat seuraavat jäsenet:

- Kirsi Anttila, järjestöpäällikkö / Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
- Mervi Jokela, toimitusjohtaja / Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
- Leila Junttila, projektipäällikkö / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
- Kyösti Juujärvi, kunnanjohtaja / Utajärven kunta
- Kaarina Kailo, professori / Oulun yliopisto
- Marja-Liisa Kivilompolo, yritystutkija / Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, yritysosasto
- Tiina Lämsä, ylitarkastaja Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, maaseutuosasto
- Tuija Nissilä, konsultti, ohjelman kirjoittaja / T:mi Taikamieli
- Leena Ruopuro, ESR-ohjelmapäällikkö / Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, työvoimaosasto
- Maija-Liisa Tausta-Ojala, toiminnanjohtaja / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
- Sirpa Tulimaa, elinkeinoasiamies / Ouluseutu Yrityspalvelut
- Heli Vuori, naistutkimuksen asiantuntija / Oulun yliopisto
- Terttu Väänänen, aluekehityspäällikkö, työryhmän pj. / Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Kaisa Uusioja, kyläkoordinaattori / Pohjois-Pohjanmaan liitto

Aikajänteeltään vuoteen 2015 asti ulottuva ohjelma valmistui toukokuussa 2004, minkä jälkeen käynnistyi keskustelu ohjelmatyön seuraavasta vaiheesta¹. Työryhmä suositti, että ohjelmaa koordinoimaan ja toteuttamaan käynnistettäisiin oma hallinnointiprojekti ns. aluekeskusohjelmamallin 1+3 mukaisesti. Tämä koordinaatioprojekti olisi kattanut koko maakunnan ja siinä olisi työskennellyt yksi päätoiminen koordinaattori sekä kolme osa-aikaista alueellista toimijaa. Ohjelmaa toteuttavat hankkeet olisivat käyneet läpi normaalin projektien rahoituskäsittelyn. Projektin hakijaksi ja hallinnoijaksi ryhtyi ohjelmatyöhön osallistunut ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus. Tämä oli luonteva seuraus ohjelmatyöskentelystä, koska maaseudun naisyrittäjyys on koko järjestön ja Oulun piirikeskuksen tärkeimpiä painopistealueita.

Käytännössä koordinaatioprojekti toteutettiin maakunnan Alma-alueella 1.9.2004–28.2.2006. Ensimmäisen vaiheen toteutus kesti käytännössä vain 14 kuukautta, ja saatujen kokemusten pohjalta koordinaatioprojektin oli mahdollista laajentua maakunnan tavoite 1 -alueelle. Uusi projektihakemus jätettiin Pohjois-Pohjanmaan TE -keskuksen maaseutuosastolle 2.11.2005.

Tilastojen antama pohjatieto Pohjois-Pohjanmaan maakunnan lähtötilanteesta merkitsi useita haasteita koordinaatioprojektille. Pohjalaiset naiset -ohjelman mukaan Pohjois-Pohjanmaan alueella

- naisten työllisyyskehitys on heikko
- naisten omistamien yritysten määrä on laskussa
- naiset muuttavat pois maalta ja maaseudulta
- tavoiteohjelmien tulokset ovat heikot naisten yritysten osalta

Projektin kohderyhmänä olivat yritystoimintaa harkitsevat ja yrityksissä omistajina työskentelevät naiset. Toiminta-alue käsitti Oulun, Raahen ja Ylivieskan seutukunnat sekä Rantsilan kunnan. Kaikkiaan projekti toimi 22 kunnan alueella, joista 18 kunnan alueella toteutettiin vähintään yksi projektisuunnitelman mukainen toimenpide.

¹ Toukokuussa 2004 valmistunut maaseudun naisten yrittäjyysohjelma on luettavissa Pohjalaiset naiset –projektin kotisivulta osoitteessa www.pohjalaisetnaiset.fi

2. Toteuttamisorganisaatio

Projektia hallinnoi ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus. Projekti sai rahoituspäätöksen Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen maaseutuosastolta 26.10.2004 ja sen hyväksytty kokonaisbudjetti oli 213 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 70 % ja valtion rahoitusosuus 30 %. Rahoitusohjelma oli Alueellinen maaseutusunnitelma 2000-2006 (ALMA). Projekti toteutti Maaseutuyhteisöjen kehittäminen –toimintalinjaa kolme (3); Maaseudun elinkeinojen ja väestön peruspalvelut –toimenpidekokonaisuutta (n) ja sen alatoimenpidettä Palvelujen monipuolistaminen.

Ohjausryhmä perustettiin tammikuussa 2005 ja sen jäsenet olivat:

- Kirsi Anttila, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
- Ulla Haukka, Vihanti / Alma-alue, Raahen seutukunta
- Tiina Lämsä, rahoittajan edustaja, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus / maaseutuosasto
- Annikki Salmela, Liminka / Alma-alue, Oulun seutukunta
- Riitta Ström, Alavieska / Alma-alue, Ylivieskan seutukunta
- Maija-Liisa Tausta-Ojala, puheenjohtaja, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
- Leena Teräs, Oulun yliopisto
- Sirpa Tulimaa, varapuheenjohtaja, Ouluseutu Yrityspalvelut
- Terttu Väänänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Jäseneksi pyydettiin ohjelman valmistelutyöryhmässä mukana olleita tahoja sekä Alma-alueella aktiivisesti toimivia maaseudun naisia. TE-keskus hyväksyi hallinnoijan esityksen ohjausryhmän kokoonpanosta tammikuussa 2005. Ohjausryhmän sihteerinä toimi projektipäällikkö Marja-Leena Juntunen. Rahoittajan edustaja vaihtui kesäkuussa, kun Tiina Lämsän tilalle tuli Kukka Kukkonen. Kaisa Uusioja toimi tarvittaessa Terttu Väänänen varahenkilönä. Ohjausryhmässä vieraili tarpeen mukaan myös muita asiantuntijoita, mm. Harto Pönkä / HP Solutions, projektihenkilöstöön kuullut yritysneuvoja Tuula Alakastari (ent. Ojantakanen), Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksesta ja projektipäällikkö Tarja Niskanen PSK-Aikuisopistosta.

Ohjausryhmä kokoontui vuonna 2005 Oulussa yhteensä viisi (5) kertaa seuraavasti: 15.2, 16.4, 16.6, 22.9, 15.12. ja vuonna 2006 yhden kerran eli 16.2. Ohjausryhmän kokoukset pidettiin Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksella, ja ne olivat käytännöllistään virallisia (koollakutsuminen, pöytäkirjat). Kokouskutsut lähetettiin postikirjeenä 7 päivää ennen kokousta. Kokouksen jälkeen ohjausryhmällä oli 7 päivää aikaa kommentoida kokouksesta laadittua sähköpostilla lähetettyä muistiotia (=luonnos pöytäkirjaksi). Muistiotia koskeneet kommentit korjattiin, jonka jälkeen se hyväksyttiin pöytäkirjaksi seuraavassa ohjausryhmässä. Ohjausryhmän osallistumisaktiivisuus ja työskentelymotivaatio säilyivät hyvänä koko projektin ajan. Kokoustyöskentelyä ja jäsenten työskentelymotivaatiota seurattiin kerran hankkeen puolivälin tienoilla, kun 22.9.2005 pidetyssä ohjausryhmässä toteutettiin kokoustyöskentelyn arviointi kirjallisen lomakkeen avulla. Projektin päättyessä jäsenet täyttivät sähköisen itsearviointilomakkeen osoitteessa www.pohjalaisetnaiset.fi/itsearviointi.php. Ennen projektin päättymistä tammikuussa 2006 ohjausryhmä osallistui vielä PSK-Aikuisopistolla ohjelman päivitystyöhön liittyneeseen fokustyöskentelyyn².

Ohjausryhmä seurasi ja tarvittaessa myös uudelleen linjasi projektin käytännön toimintaa ja taloutta. Ohjausryhmän jäsenet ideoivat ja suunnittelivat myös käytännön toimenpiteitä, kuten sisältöä projektiesitteeseen, internet-portaaliin ja päivitettävään ohjelmaan. Jäsenet myös etsivät kiitettävän aktiivisesti osallistujia ja alustajia projektisuunnitelman mukaisiin alueseminaareihin ja koulutuksiin. Ilman ohjausryhmän jäsenten apua ja aktiivisuutta osa koulutuksista ei olisi todennäköisesti lainkaan toteutunut. Kesäkuun kokouksessa ohjausryhmä päätti käynnistää avoimen tarjouskilpailun osto- ja asiantuntijapalvelujen sekä esiselvitystyyppisten aloitteiden vauhdittamiseksi. Toteutukseen, kilpailuttamiseen ja hyväksyttäviin kuluihin liittyvissä kysymyksissä oltiin aina tarvittaessa yhteydessä TE-keskuksen maaseutuosastoon ja pyydettiin sieltä viranomaislinjaus.

Voittoaikaa ja saadakseen vaikuttavuutta koordinaatioprojekti haki alusta alkaen yhteistyökumppaniksi toisia Alma-alueella toimivia maaseudun kehittämisprojekteja. Sopivimpia kumppaneita

² Helmikuussa 2006 päivitetty maaseudun naisten yrittäjyysohjelma on luettavissa Pohjalaiset naiset –projektin kotisivulta osoitteessa www.pohjalaisetnaiset.fi.

olivat ne projektit, joiden sisältöön kuului naisryhtäjäyteen liittyviä toimenpiteitä. Näistä tärkeimmät olivat Ylivieskan seutukunnan alueella toiminut MYR-hanke (EMOTR), Raahen seutukunnan alueen kattanut Raahen maatilat muutoksessa -hanke (EMOTR), Oulun seutukunnan käsittänyt Yrittävä maaseutu - Ouluseutu -hanke (EMOTR) sekä koko maakunnan alueen yhteinen Pohjois-Pohjanmaan Muotoiluohjelma (EMOTR). Tämän lisäksi Pohjalaiset naiset -projektia käytiin esittelemässä Alma-alueen maaseutuviranomaisille, luottamushenkilöille, yhdistyksille, järjestöille, Pohjois-Pohjanmaan toimintaryhmille sekä Alma-hankkeiden projektipäälliköille ja ohjausryhmille.

3. Projektin kesto ja aikataulun toteuttaminen

Projektin hyväksytyt toteutusaika oli 1.9.2004 - 28.2.2006. Varsinainen käytännön toteutus alkoi puoli vuotta suunniteltua aikataulua myöhemmin, kun kokoaikainen projektipäällikkö aloitti työnsä 17.1.2005 ja projektille perustettu ohjausryhmä kokoontui 15.2 ensimmäisen kerran Oulussa. Vuoden 2004 puolella suoritettiin vain vähäisiä rekrytointiin ja projektihakemuksen täydentämiseen liittyneitä toimenpiteitä. Ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa käsiteltiin tarkennettu budjetti ja toimintasuunnitelma, jonka pohjalta TE-keskuksen maaseutuosastolle toimitettiin muutoshakemus. Projekti sai hakemuksen mukaisen muutospäätöksen 19.4.2005. Elokuun 28.päivä TE-keskuksen maaseutuosastolle annettiin kirjallinen selvitys hankesuunnitelman toteuttamisesta. Siinä esiteltiin projektin toteuttaminen ajalla 1-6/2005 sekä suunnitelmat ajalle 7-12/2005. Selvitys oli myös osa 1. maksatushakemuksen liiteaineistona.

Projektisuunnitelman mukaan toimenpiteiden pääpaino oli ajallisesti suunniteltu alla olevalla tavalla:

Syksy 2004

- tiedottaminen, alueseminaarit ja internet-portaalin teko
- neuvottelut mahdollisten toteuttajatahojen kanssa

Aikataulu ei toteutunut yllä olevan suunnitelman mukaan, koska projektin käytännön toteutus aloitettiin vasta 1/2005.

Kevätalvi 2005

- hankesuunnitelmien laadinnassa avustaminen
- tasa-arvokoulutuksen toteuttaminen päättäjille
- naisten työllistymiseen liittyvän tutkimuksen ja tiedotuksen edistäminen

Aikataulu ei toteutunut yllä olevan suunnitelman mukaan. Kevätalvella käynnistyivät tiedotustoimet ja ALMA-alueen kenttäkierros. Projektiesite valmistui. Yksi alueseminaari ja useita muita aktivointitilaisuuksia toteutui.

Syksy 2005

- rahoitusneuvottelujen läpiviennissä ja hankkeiden toteutuksessa avustaminen
- uuden toimenpideohjelman laatiminen saatujen kokemusten pohjalta

Aikataulu ei toteutunut suunnitelman mukaan. Syksyllä avattiin avoin tarjouskilpailu. Kolme esiselvitysaloitetta pääsi vauhtiin, samoin niiden ohjaus käynnistyi. Yksi esiselvitys valmistui ja sen pohjalta laadittu ESR-rahoitushakemus lähti TE-keskuksen työvoimaosastolle. Internet-portaalin teko käynnistyi. Kaksi alueseminaaria toteutui ja päättäjien tasa-arvokoulutus käynnistyi. Useita aktivointitilaisuuksia toteutui. Tiedotuslehti julkaistiin. Projektihakemus koordinaatiohankkeen laajentamisesta tavoite 1 -alueelle jätettiin TE -keskuksen maaseutuosastolle. Pohjalaiset naiset -ohjelman päivitys ja uuden toimenpideohjelman laatiminen käynnistyi.

Alkuvuosi 2006

- jatkotoimenpiteiden edistäminen

Viimeisen toteutusvuoden alku toteutui suunnitelman mukaan. Päättäjien TA-koulutus päättyi. Päivitetty ohjelma ja sen toimenpideosio valmistuivat. Samoin valmistuivat internet-portaali, loput esiselvitykset ja projektin loppuraportti.

4. Toiminnan kuvaus ja suoritettut toimenpiteet

Pohjalaiset naiset –projektin toteutusalue käsitti 22 kuntaa, joista 18 kunnan alueella järjestettiin jokin hankesuunnitelman mukainen tilaisuus, tapahtuma tai koulutus. Kohderyhmän muodostivat maaseudulla asuvat yrittäjyyttä harkitsevat ja jo yritystoiminnassa mukana olevat naiset. Kerättyjen osallistujalistojen ja seurantatietojen mukaan projekti tavoitti 612 henkilöä, joista 90 % oli naisia.

Projektin konkreettisia edunsaajia olivat aktiivi-ikäiset, yrittäjyyttä harkitsevat maaseudun naiset ja naisyrittäjät, joiden tieto-taitotasoa projektisuunnitelman mukaisin toimenpitein kartutettiin. Samalla naisten ansainta- ja verkottumismahdollisuudet lisääntyivät. Välillisesti projektista hyötyivät toteutusalueen kunnat, seutukunnat ja alueen palveluelinkeino. Projektisuunnitelman mukaisesti toteutettiin useita paikallistilaisuuksia, joita esitellään tarkemmin seuraavaksi:^{3,4}

- Järjestettiin **infotilaisuuksia** Alma-alueen naisyrittäjille ja naisyrittäjyydestä kiinnostuneille yhteensä 11 kpl.
 - Maaseudun naisten kyläilta
18.3, Oulainen, Piipsjärvi, yksityiskoti 9 henkilöä
 - Maaseudun naisten kyläilta
4.4, Merijärvi, Pyhäkoski, koulu 8 henkilöä
 - Naisyrittäjien aamukahvit
20.4, Muhos, Kirjastokahvila Koivu ja Tähti, 6 henkilöä, useita järjestäjiä
 - Raahen ympäristön maaseudun naisten ilta
2.5, Raahe, Kopsan kylätalo, 14 henkilöä
 - Rantsilan Akkakerho ry
2.5, Rantsila, Aarnipirtti, 4 henkilöä
 - Maaseudun naisten ilta
3.5, Alavieska, osuuspankki, 6 henkilöä
 - Maaseudun naisten ilta
30.5, Alavieska, Taluskylä, koulu 16 henkilöä
 - Naisyrittäjien aamukahvit
9.5, Ruukki, Ruukin Yrityspuisto, 14 henkilöä, useita järjestäjiä
 - Hailuodon naisten ilta
9.5, Hailuoto, Leipomokahvila Leipä ja Lammas, 10 henkilöä
 - Agro-naisten ideointipäivä
18.5, Oulainen, Törmänhovi, 8 henkilöä
 - Rantsilan MTK-emäntien ilta
20.5, Rantsila, Ristironkkeli, 10 henkilöä, useita järjestäjiä
- Järjestettiin **alueseminaareja** yhteensä 3 kpl.
 - Löytyykö laadukkaita hyvinvointipalvelujen tuottajia? –seminaari
31.3, Oulainen, Oulaisten terveydenhuolto-oppilaitos, 75 henkilöä.
Suunniteltiin ja toteutettiin useiden järjestäjien yhteistyönä.
 - Mistä virtaa maaseudun naisten työhön ja elämään? Pohjalaiset naiset tulevaisuuden rakentajana -sysseminääri
22.11, Raahe, Kongressikeskus Kauppaporvari, 43 henkilöä.
Suunniteltiin ja toteutettiin useiden järjestäjien yhteistyönä.
 - Voimavaroja arkeen –naisyrittäjyyden teemapäivä ja naisten messut
26.11, Kalajoki, Kalajoen yläaste, 34 henkilöä.
Suunniteltiin ja toteutettiin useiden järjestäjien yhteistyönä.

³ Järjestettyjen tilaisuuksien, tapahtumien ja koulutuksien tiedotus, ohjelmat sekä osallistujaluettelot on koottu erilliseen projektikansioon.

⁴ Järjestettyjen tilaisuuksien, tapahtumien, koulutuksien ym. hankintojen kilpailutusasiakirjat on koottu erilliseen projektikansioon.

Vasemmalla: Pohjalaiset naiset - koordinoitihankkeen ohjausryhmän jäsenistä joulukuisessa kokouksessa Annikki Salmela (takana vasemmalla), Tuula Alakastari, Maija-Liisa Tausta-Ojala, Marja-Leena Juntunen ja Kirsi Anttila. Edessä vasemmalta Leena Teräs ja Kaisa Uusioja.

Alla: Toinen luottamushenkilöille ja viranhaltijoille tarkoitettuista tasa-arvokoulutuksista pidettiin Lumjoella. Vasemmalta Asser Siuvatti, Kaarina Koivula, Marja-Leena Haataja ja Terhi Mustakangas.

Alaoikealla: Vihannin voimavarakoulutus antoi työvälineitä arjessa jaksamiseen. Vasemmalta Aili Ikonen, Ulla Haukka, Seija Kotila, Pirkko Räsänen, Kaija Virho-Litmanen ja Eija Aunola.

Kuvat yllä: Tyrnävällä pidetyssä virikepäivässä tarjottiin myös lastenhoitopalvelua, josta järjestäjät saivat kiitosta. MLL:n hoitajat huolehtivat pikkuväestä sillä aikaa kun yrittäjyydestä kiinnostuneet naiset hyödynsivät päivän antia.

Vasemmalla: Lokakuuisessa naisyrittäjien tsemppipäivässä paneuduttiin jokanaisen itsepuolustuskeinoihin, yrittäjänä jaksamiseen ja elämäniloon, atk-taitoihin sekä tyyliin ja pukeutumiseen.

- Järjestettiin naisyrittäjyyteen kannustavia **teematilaisuuksia** yhteensä 11 kpl.
- Rakkaudesta ruokaan –naisille suunnattu teemapäivä herkkukaupparyrittäjäksi ryhtymisestä 28.4. Ylivieska, Ravintola Myllyranta, 7 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä Axel & Rose Oy:n, Gurmetti Oy:n ja MYR-hankkeen kanssa.
- Innostu yrittäjyyteen –naisyrittäjyyden teemailta 18.4 Kalajoki, kylpylä Sani Fani, 10 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä MYR-hankkeen kanssa.
- Älä pelkää etikettiä –naisyrittäjien teemailta 26.5 Kalajoki, kylpylä Sani Fani, 14 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä MYR-hankkeen kanssa.
- Moninainen Maaseudun Nainen -teemailta 19.7 Siikajoki, Törmälän matkailumaatila, 10 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä Raahan maatilat muutoksessa -hankkeen kanssa.
- Minustako naisyrittäjäksi? –virikepäivä 13.9 Tyrnävä, Hannuksen Piilopirtti, 35 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä Yrittävä maaseutu - Ouluseutu –hankkeen kanssa.
- Naisyrittäjien Tsemppipäivä 14.10 Oulu, Oulun Eden, 31 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan Muotoiluohjelman kanssa.
- Liisan liukkaat - Kaisan kaljamat – parhaat neuvot naisen turvaksi -teemapäivä 19.11 Sievi, Sievin yläaste, 89 henkilöä.
Toteutettiin yhteistyössä Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaisten kanssa.
- Pohjalaiset naiset –yrittäjyysohjelman kolme teemapäivää 17.1.2006 Oulu, PSK-Aikuisopisto, 6 henkilöä.
18.1.2006, Raahe, Heikun talo, 2 henkilöä.
19.1.2006 Ylivieska, kaupungintalon valtuustosalilla, 2 henkilöä.
Toteutus ostopalveluna PSK-Aikuisopistolta.
- Maiseman- ja ympäristöhoidon teemapäivä 13.2.2006 Liminka, ammattiopisto, 20 henkilöä.
- Järjestettiin **päättäjien tasa-arvokoulutusta**. Koulutusjaksoja yhteensä 2 kpl.
 - Päättäjien TA-koulutus 22.11.2005-19.1.2006 Lumijoki, kunnanvaltuustosalilla, 5 henkilöä.
Toteutus ostopalveluna Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskukselta.
 - Päättäjien TA-koulutus 23.11.2005-18.1.2006 Alavieska, kunnanvaltuustosalilla, 9 henkilöä.
Toteutus ostopalveluna Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskukselta.
- Järjestettiin **Alma-alueen naisten aloitteesta lähteneitä koulutuksia ja tilaisuuksia** yhteensä 7 kpl.
 - Vihannin naisten Voimavarakoulutus 5.5.-25.9 Vihanti, Vihannin nuorisoseurantalo, 5 henkilöä.
Toteutus ostopalveluna Verkonkutojilta / Studio Luna Ky ja Lux Aurelis Ky.
 - Luontaishoitajien teemapäivä 3.9 Rantsila, Wareksen matkailumaatila, 25 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus Rantsilan Akkakerho ry

- Pihasta purkkiin / Luonnonkasveista liiketoimintaa – teemakoulutuksia 4 kpl
9-11/2005 ja 2/2006 Ruukki, Ruukin Werstas, 6 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus Minna Miettisen työryhmä.
- Haukiputaan naisyrittäjien Voimavarakoulutus
30.10-8.12 Haukipudas, Virpiniemen liikuntaopisto, 7 henkilöä.
Toteutus ostopalveluna Verkonkutojilta / Studio Luna Ky ja Lux Aurelis Ky.
- **Projektihenkilöstö osallistui** lisäksi seuraaviin naisyrittäjyyteen, verkottumiseen tai naisvaikuttamiseen liittyneisiin **kansallisiin ja maakunnallisiin tapahtumiin**. Yhteensä 6 kpl.
 - Kansainvälinen naisten päivä –seminaari
8.3. Oulun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta, 10 henkilöä
 - Resurssikeskuspalapeli - eduskuntaseminaari
13.4. Helsinki, eduskuntatalo, 109 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus: Eduskunnan naisyrittäjyyden tukiverkosto, Yrittäjänäisten keskusliitto ry ja Karellikeskus Oy. Mukana myös Anu Kangas, Oulun yliopisto ja Sointu Kestilä, Raahen kaupunki
 - Naisyrittäjäseminaari
24.9. Oulu, Oulun Uusi Seurahuone, 110 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus: Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry.
 - Puuta Metsää –messut
23.-24.9. Oulu, Ouluhalli
Suunnittelu ja toteutus: Pohjois-Suomen Messut ry .
 - Naiset ja Tietoyhteiskunta – kansainvälinen konferenssi
28.-29.11. Helsinki, eduskuntatalo, 200 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus: Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus / WomenIT-projekti
 - Hoiva-alan yrittäjyys -koulutuspäivät
30.11-1.12 Vantaa, Hotelli Vantaa, 25 henkilöä.
Suunnittelu ja toteutus: MKK / NeuvojaAkatemia
- Suunniteltiin ja toteutettiin **Pohjalaiset naiset -internetportaali www.pohjalaisetnaiset.fi**. Alustan teknisestä suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi HP Solutions.
- Perustettiin kaksi tiedotusta tukevaa **sähköpostilistaa naisjarjestot@pohjalaisetnaiset.fi** ja **pohjalaisetnaiset@pohjalaisetnaiset.fi**
- **Konsultoitin** kymmentä ALMA-alueen **naisyrittäjää tai yrittäjäksi aikovaa**. Annettu yritysneuvonta liittyi joko olemassa olevan yrityksen tai suunnitteilla olevan yrityksen kannattavuuskysymyksiin ja liiketoiminnan järjestämiseen.
- **Päivitettiin Pohjalaiset naiset –maaseudun naisten yrittäjyysohjelma**. Työ toteutettiin ostopalveluna PSK-Aikuisopistolta. Päivityksessä hyödynnettiin kohderyhmälle suunnattua sähköistä kyselyä ja sen tuloksia sekä kaikille kiinnostuneille suunnattuja avoimia teemapäiviä.
- Myötävaikutettiin seuraavien Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelmaa toteuttavien **uusien kehittämishankkeiden ja esiselvitysten käynnistymiseen**. Esiselvitysten ostopalvelukulut kilpailutettiin ja maksettiin Pohjalaiset naiset –projektista. Yhteensä 3 kpl.
 - Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus ry / Raahen Naistentalo –esiselvitys 16.6.-31.10.2005. Tulos: ESR-projektihakemus ”Raahen Naistentalo / Naisten resurssikeskus Sointu” jätetty 3.11.2005 Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen työvoimaosastolle.
 - Minna Miettisen työryhmä / Pihasta purkkiin –esiselvitys 16.6.2005-22.2.2006. Tulos: uusi LEADER+ -projektihakemus jätettäne Nouseva Rannikkoseutu ry:n hallitukselle keväällä 2006.

- Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus / Haasteista menestykseen –esiselvitys 22.9 – 16.2.2006. Tulos: uusi kehittämisprojekti suunnitteilla, lupaavinta rahoituskanavaa tutkitaan.
- Myötävaikutettiin myös seuraavien Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelmaa toteuttavien teemojen selvittämiseen:
 - Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus / hankekirjurin tekemä taustatyö liittyen maaseudun naisyrittäjien jaksamiseen (Ilona) ja naisyrittäjien tieto- ja viestintätaitoihin (Helinä).
 - Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus / maisemanhoidon neuvon tekemä taustatyö liittyen maisema- ja luonnonhoito yrittäjyyteen.

Naisten mukaan pääsyn varmistamiseksi projekti tarjosi mahdollisuuden maksuttomaan **lastenhoitopalveluun**. Palvelu kilpailutettiin ja toteuttajaksi valittiin MLL / Pohjois-Pohjanmaan piiri. Lastenhoitopalvelua kokeiltiin ensimmäisen kerran Minustako naisyrittäjäksi –virikepäivässä 13.9. Lastenhoitopalvelun järjestäminen koettiin tarpeelliseksi, sillä se mahdollisti kolmen yrittäjyydestä kiinnostuneen naisen osallistumisen virikepäivään.

Kaikkia toteutettuja toimenpiteitä tukivat voimakkaat **tiedotustoimenpiteet**, joihin kuuluivat mm. Pohjalaiset naiset –esite, logo ja esittelykangas I. screen, joiden suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Annelia Oy. Marraskuussa ilmestyneen Pohjalaiset naiset –tiedotuslehden toimituksesta ja taitosta vastasi puolestaan Viestintä-Karttimo. Projekti käytti ilmoituskanavina alueen sanomalehtiä, radiomainontaa, Pohjalaiset naiset –sähköpostilistoja ja Verkkotiedotetta. Isompia tapahtumia varten teetettiin julisteita ja kutsukortteja. Tarkempi kuvaus projektin sisäisestä ja ulkoisesta tiedotuksesta löytyy tämän loppuraportin kappaleesta 7.

5. Projektin tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuonna 2003 alkanut Pohjalaiset naiset –ohjelmatyö nosti esiin seuraavat keskeiset ongelmat:

- naisyrittäjien määrä on pudonnut kolmanneksen 1990-luvulla
- kolmannes naisyrittäjästä jää eläkkeelle vuoteen 2015 mennessä
- nuoret naiset muuttavat maaseudulta taajamiin ja maaseudun väkiluku laskee

Ongelmien lievittämiseksi koordinoitihankkeen tavoitteena oli projektisuunnitelman mukaan toimia aloitteentekijänä hankkeissa, joissa kehitetään naisyrittäjyyttä edistäviä tiedotus-, neuvonta- ja koulutuspalveluja sekä luodaan uusia innovaatioita ja pysyviä palvelurakenteita, joilla madalletaan yrittämisen aloituskynnystä, kehitetään olemassa olevien naisyritysten toimintoja ja edistetään verkottumista.

- Tavoitteen toteuttamiseksi projekti käynnisti 1.9.2005 avoimen tarjouskilpailun. Sen tarkoituksena oli vauhdittaa uusien, Pohjalaiset naiset –ohjelmaa tukevien projektien laatimista. Tarjouksia jätettiin kahdeksan (8) kpl, joista toteutukseen eteni yksi naisyrittäjiä verkottava koulutus ja yksi neuvontapalvelujen parantamiseen tähtäävä esiselvitys.
- Projektihenkilöstöön kuului yritysneuvoja, joka konsultoi projektiaikana kymmenen (10) naisyrittäjän tai naisyrittäjyydestä kiinnostuneen suunnitelmia. Työn tuloksena perustettiin yksi (1) uusi yritys Muhokselle. Yritysneuvontaa saaneiden naisten joukosta kolme naista perustanee oman yrityksen lähimmän kahden vuoden aikana.

Projektisuunnitelman mukaan tavoitteena oli myös seuraavat tavoitteet:

- ALMA-hankkeen tavoitteena on tasapainoinen väestörakenne sekä naisyrittäjyyttä edistävien palveluiden kehittäminen maaseudulle. Tähän pyritään aktivoimalla ja koordinoimalla tavoitetta toteuttavia hankkeita. Samanaikaisesti sekä luodaan kiinnostusta aihetta kohtaan maaseudulla asuvien naisten keskuudessa että rohkaistaan toteuttajatahoja luomaan naisten yrittäjyyden edistämiseen keskittyviä palveluja, jotka toteutetaan hankkeiden avulla.

- Tavoitteen toteuttamiseksi projektihenkilöstö jalkautui ja toteutti laajan kenttäkierroksen Alma-alueella kevään 2005 aikana. Aktivointityö loi kiinnostusta naisyrittäjyyttä kohtaan ja rohkaisti toteuttajatahoja, työryhmiä ja yksityishenkilöitä esittämään kehittämisalitteita. Sen sijaan tasapainoiseen väestörakenteeseen ei projektilla ollut vaikutusta.
- Koordinointihankkeen tavoitteena on luoda vähintään 1 suurempi, hankkeen pohjaksi laaditun Pohjalaiset naiset -ohjelman kutakin toimintalinjaa toteuttava hanke ja useita pienempiä hankkeita. Aikaansaatavien hankkeiden lukumäärälliseksi tavoitteeksi on asetettu vähintään 6 kappaletta.
- Tavoite toteutui osittain. Kenttäkierroksen ja avoimen tarjouskilpailun tuloksena käynnistyi kolme (3) esiselvitystä. Ne ovat valmistuttuaan jo edenneet tai etenemässä viimeistään kevään 2006 aikana seuraavaan vaiheeseen eli varsinaisen rahoitushakemuksen jättämiseen tapauskohtaisesti sopivimmalle rahoittajalle (ESR, Leader, Elma tms.). Lisäksi projektihenkilöstö ja Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen neuvojat tekivät taustatyötä, joka liittyi maaseudun naisyrittäjien jaksamiseen, naisyrittäjien tieto- ja viestintätaitoalumiuksiin sekä maise- ja luonnonhoitoyrittäjyyteen.

Kohderyhmään kuuluvien naisten osalta projektisuunnitelman mukainen tavoite on ilmaistu Pohjalaiset naiset - maaseudun naisten tavoitetilassa, josta kuvaus alla:

Tavoitetila 2015: ”Kyläkaupassa keskellä maailmaa”

Pohjalainen nainen asuu ja työskentelee viihtyisässä ja turvallisessa yhteisössä, jossa tiedostetaan naisten työllistymisen erityispiirteet ja arvostetaan naisyrittäjyyttä. Hänellä on monipuolista osaamista ja hän uskoo itseensä, yhteistyön voimaan ja maakuntansa tulevaisuuteen.

Sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys ovat juurtuneet luonnolliseksi osaksi Pohjalaisen naisen identiteettiä. Hän toimii itsensä ja perheensä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin hyväksi pohjoisen luonnon ja perinnekulttuurin antamin voimavarojen avulla uudistaen ja niistä uudistuen.

Tavoitetilassa korostuvat osaaminen, yhteistyö, yrittäjyys sekä ympäristön monimuotoisuuden hyödyntäminen yritystoiminnassa kuten myös henkisen hyvinvoinnin ja jaksamisen edistäminen maaseudulla.

Projektisuunnitelman mukaiset toimenpiteet olivat seuraavat:

Naisten yrittäjyyttä aktivoidaan ja koordinoidaan hankkeilla, joiden sisältö on rakennettu Pohjalaiset naiset -teemaohjelman laajapohjaisen ohjausryhmän ja asiantuntijalausuntojen pohjalta. Kehittämiskohteet on ryhmitelty kolmeen (3) toimintalinjaan:

1. Toimintalinja edustaa naisyrittäjyyteen valmentavaa näkökulmaa maaseudulla. Sillä poistetaan naisten henkilökohtaisia yrittäjyyden esteitä ja lisätään yrittäjyysvalmiuksia sekä autetaan tiedostamaan yhteiskunnassa ja paikallistasolla ilmeneviä naisyrittäjyyteen ja tasavertaisuuteen liittyviä kysymyksiä.
2. Toimintalinja keskittyy naisten omistamien yritysten toimintojen ja henkilökunnan osaamisen kehittämiseen. Toimenpiteillä ratkaistaan paikallisessa toimintaympäristössä ja kansainvälisessä kilpailussa menestymisen ongelmia.
3. Toimintalinjalla vahvistetaan maaseudun naisyrittäjyyden kehittämiseen liittyviä palveluja ja edistetään naisten yrittäjyyden kasvua ja monipuolistumista maaseudulla. Toimintalinjassa on huomioitu myös neuvonta- ja koulutusorganisaatioiden uusiutumiskyvyn ja palveluiden laadun ylläpito.

Koko projektin aikaisen hankkeiden aktivoinnin, tiedotustoiminnan ja sidosryhmäyhteistyön lisäksi koordinointihankkeessa järjestetään alueellisia yrittäjyysseminaareja sekä rakennetaan maaseudulla asuville naisille yritysportaali, jolla annetaan yleiskuva yritystoimintaan liittyvistä paikallisista asiantuntijatahoista. Lisäksi portaalissa julkaistaan ajankohtaista tietoa yritystoimintaan liittyvistä aiheista

ja kerrotaan Pohjalaiset naiset –koordinoitihankkeen toimenpiteistä sekä toimijoista.

Projektisuunnitelman mukaan työn tuloksena syntyy vähintään kuusi (6) uutta hanketta, jolla kehitetään naisten yrittäjyyden edistämiseen liittyviä palveluja kuten neuvontaa ja koulutusta. Tuloksena on myös kehittämisorganisaatioiden yhteistyön kasvu sekä naisten työllistymisen ja yrittäjyyteen liittyvien erityispiirteiden nykyistä parempi tiedostaminen, mitä voidaan käyttää hankkeiden suunnittelussa.

Yhteenvedo projektin tuloksista ja tuotoksista:

Määrälliset tuotokset (eli tavarat, palvelut, uudet yritykset tms.), jotka projekti sai välittömästi aikaan on esitetty alla:

- uusi yritys 1 kpl
- naisyrittäjien ja yrittäjyyttä miettivien yrityskonsultaatio 10 eri henkilölle
- uusia esiselvityksiä 3 kpl
- Voimavarakoulutus 2 kpl
- Päätäjien TA-koulutus 2 kpl
- Luonnonkasveista liiketoimintaa -koulutus 4 kpl eri teemakoulutusjaksoa
- Pohjalaiset naiset –esite 2 000 kpl painos
- Pohjalaiset naiset –tiedotuslehti 65 000 kpl painos
- pysyvä, uusi palvelu 1 kpl, internet-portaali ja kotisivu osoitteessa www.pohjalaisetnaiset.fi
- esittelykangas l. screen

Laadulliset tulokset (eli kohderyhmässä tapahtunut muutos), joihin projekti myötävaikutti:

- yrityskonsultaatiota saaneiden naisten yrittäjätaidot ja -valmiudet paranivat. Esim. seuranta-tietojen mukaan kymmenen eri henkilöä sai kaipaamaansa ammattiapua yrityksensä kannattavuuden ja/tai liiketoimintasuunnitelman arviointiin.
- Päätäjien TA-koulutukseen, Voimavarakoulutuksiin ja Luonnonkasveista liiketoimintaa -koulutusjaksoille osallistuneiden henkilökohtainen osaaminen, keskinäinen verkottuminen ja vaikutusmahdollisuudet lisääntyivät.
- kehittämisorganisaatioiden välinen yhteistyö monipuolistui. Esim. Minustako naisyrittäjäksi? virikepäivän toteuttajilta koottujen seuranta-tietojen mukaan ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Ouluseutu Yrityspalvelut, Nouseva Rannikkoseutu ry, Finnvera Oyj ja Oulun seudun Uusyrityskeskus ry saivat päivän osallistujista uusia asiakkaita. Yhdelle henkilölle myönnettiin Finnveran naisyrittäjälaina.
- toteutetut tiedotustoimenpiteet vahvistivat yleistä yritysmuotoista ilmapiiriä ja vaikuttivat maaseudun naisten yritystoiminnan erityispiirteiden tiedostamiseen. Esim. Pohjalaiset naiset –tiedotuslehden lukijakilpailun lukuisat vastaajat kommentoivat aihepiiriin ajankohtaisuudesta ja tärkeydestä.

Ohjausryhmän oma arvio projektin tavoitteiden toteutumisesta

Pohjalaiset naiset –projektin ollessa loppusuoralla projektipäällikkö pyysi ohjausryhmän jäseniä käyttämään hetken projektin itsearviointiin ja omalta osaltaan punnitsemaan projektin toteutusta. Kukin ohjausryhmän jäsen sai miettiä rooliaan projektin toteuttajana sekä sitä, millaisen lopputuleman yhteinen työskentely maaseudun naisyrittäjyyden hyväksi antoi. Ohjausryhmän jäseniä pyydettiin täyttämään sähköinen itsearviointilomake ositteessa www.pohjalaisetnaiset.fi/itsearviointi.php. Se sisälsi 13

monivalintakysymystä ja kolme (3) avointa kysymystä. Vastaaminen oli helppoa ja nopeaa. Vastaukset tulivat anonyymeinä info@pohjalaisetnaiset.fi sähköpostiin projektipäällikölle. Ainoastaan vastaukset ja vastaajan käyttämän tietokoneen ip-osoitetieto (=numerosarja) näkyvät lähetystiedoissa.

Taulukko 1. Yhteenveto ohjausryhmän itsearviointin tuloksista. Asteikko 1-5 (1=heikko - 5=erinomainen).

Arvioitu asia	Keskiarvo
Projektin toteutuminen kokonaisuutena	3,8
Projektin näkyvyys ja markkinointi yleensä	3,6
Arvioni seuraavien tiedotustoimenpiteiden osuvuudesta	
· Projektin kotisivu	4,2
· Sähköpostilistat	4,0
· Verkkotiedote	3,6
· Internet-portaali	3,6
· Lehti-ilmoitukset	3,6
· Avoin tarjouskilpailu	2,4
· Tiedotuslehti	4,4
Naisyrittäjien ja naisyrittäjyydestä kiinnostuneiden tavoittaminen projektin avulla	3,2
Projektin innovatiivisuus eli uutuusarvo ja positiivinen erottautuminen vastaavista projekteista	3,3
Naisyrittäjien ja naisyrittäjyydestä kiinnostuneiden tavoittaminen projektin avulla	2,8
Projektin järjestämät tilaisuudet ja koulutukset yleensä	3,4
Projektihenkilöstön toiminta ja osaaminen	4,1
Ohjausryhmän kokonaispanos tavoitteiden saavuttamiseksi	3,6
Oma toimintani projektin tiedottajana ja viestinviejänä omassa taustaryhmässäni	3,2
Oma toimintani projektin onnistumiseksi	3,4
Resurssien riittävyys ja kohdentaminen	2,8
Tulosten kestävyys	2,8

Lisäksi ohjausryhmän jäseniä pyydettiin vastaamaan seuraaviin avoimiin kysymyksiin: ”Kerro omin sanoin mitä konkreettista hyötyä Pohjalaiset naiset –projektin toiminnalla saavutettiin? Millä toimenpiteillä Sinun mielestäsi pitäisi jatkaa eteenpäin?” ja ”Vapaa sana / muita kommentteja”.

Alla koonti annetuista avoimista vastauksista:

- *Ainakin näkyvyyttä on tullut naisyrittäjyyttä kohtaan*
- *Innostusta ja kannustusta tarvitaan jatkossakin*
- *Hyvä ja mielenkiintoinen kokemus*
- *Hankkeen nimi ”pohjalaiset naiset” loi myönteistä mielikuvaa alueen voimanasista; hyvä pohjatyö vie oman aikansa. Tässäkin hankkeessa ongelmaksi tulee hankkeen lyhyt kesto. Juuri kun asiasta on kiinnostuttu, työ loppuu ja homma jakautuu monelle toimijalle.*
- *Maaseudun yrittäjyydestä ja elinkelpoisuudesta täytyy ”pitää meteliä”. Asioihin tulee ottaa julkisesti kantaa ja tuoda aktiivisesti esiin. Naisten rohkaisu ja mahdollisuuksista hoksauttaminen*
- *Enemmän olisi saanut olla julkituloja naisyrittäjyyden tilasta Pohjois-Pohjanmaalla*
- *Uusia yrityksiä ja naisyrittäjiä, verkottumista*
- *Joku kokoava taho joka pitäisi ”kertauskursseja ja -koulutuksia” jatkossakin*
- *Joskus vaan tuntuu, että näitä projekteja on yhtäaikaa liikkeellä ristiin rastiin ja on hankala erottaa (saati selittää jollekin) miten eroaa jostakin toisesta. Hyvää jatkoa meille kaikille maaseudun naisille!*

6. Talous ja henkilöresurssit

Projektin johdosta ja taloushallinnosta vastasi ProAgria Oulun Maaseutukeskus. Sen vastuulla oli johto, kirjanpito, laskutus, reskontra, palkanlaskenta ja maksuliikenne sekä niihin liittyvät raportit. Projektilla oli oma kustannuspaikka. Projektia koskevat laskut vastaanotti Oulun Maaseutukeskuksen taloustoimisto. Numerontarkastuksen jälkeen projektipäällikkö tarkisti laskujen asiaperusteen ja projektin johtaja hyväksyi laskut. Kaikki taloushallinnon raportit tulivat ajallaan ja olivat riittävän informatiivisia. Myös projektihenkilöstön käytössä olleet tietokoneet ja -yhteydet pelasivat moitteettomasti. Oulun Maaseutukeskuksen tukipalvelut toimivat nopeasti ja varmasti.

Projekti sai hakemuksen mukaisen rahoituspäätöksen Alma-alueen koordinointiin 26.10.2004. Projektin hyväksytty kokonaisrahoitus oli 213 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus 70 % ja valtion rahoitusosuus 30 %. Tuki hyväksytyille kustannuksille oli 100 %. Projektin rahoitti kokonaisuudessaan TE-keskuksen maaseutuosasto.

Alkuperäiseen rahoitussuunnitelmaan haettiin 31.3.2005 muutosta ja 19.4.2005 annetussa muutospäätöksessä hyväksytty budjetti oli taulukon 1. mukaan seuraava:

Taulukko 2. Hyväksytty budjetti vuosille 2004-2006.

Kululuokka euroa	2004	2005	2006
Palkat ja sivukulut	184,00	63 000,00	9 816,00
Ostopalvelut	717,00	83 200,00	15 083,00
Matkakulut	165,00	17 000,00	4 835,00
Muut kulut	965,00	23 235,00	4 800,00
Yhteensä euroa	2 031,00	176 435,00	34 534,00
Kaikki yhteensä euroa			213 000,00

Projektin kustannukset toteutuivat alkuperäistä suunnitelmaa pienempänä. Taulukko 2. kuvaa joulukuun 2005 mukaisen tilanteen:

Taulukko 3. Toteutuneet kustannukset vuosina 2004-2006. Huom.: vuodet 2005 ja 2006 perustuvat toistaiseksi vielä epävirallisiin lukuihin.

Kululuokka euroa	2004	2005	2006
Palkat ja sivukulut	184,00	45 831,85	9 119,75
Ostopalvelut	717,00	39 377,65	12 047,00
Matkakulut	165,00	9 332,56	0,00
Muut kulut	965,00	19 855,55	3 087,27
Yhteensä euroa	2 031,00	114 397,61	24 614,02
Kaikki yhteensä euroa			141 042,63

Projektissa työskenteli yksi kokoaikainen projektipäällikkö. Osa-aikaiseksi suunniteltu yritysneuvoja pystyi käyttämään aikaansa projektin toteutukseen vähemmän kuin alun perin oli ajateltu. Kahden viimeisen hankekuukauden ajaksi palkattiin lisäksi kokoaikainen hankekirjuri. Hankkeen johtamisesta vastasi Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toiminnanjohtaja Maija-Liisa Tausta-Ojala. Lisäksi projektissa käytettiin hallinnoivan organisaation tukipalveluja sekä maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen neuvojien työpanosta. Nämä asiantuntijakulut kirjattiin tilille 8655. Kyseessä oli tili, johon kirjattiin hallinnoijan omien toimihenkilöiden työaika. Tilille vieritettiin projektihenkilöstöstä aiheutuvia muita kuluja projektille tehtyjen työtuntien suhteessa. Hallinnoivalla organisaatiolla oli määritellyt veloituserusteet omien toimihenkilöidensä työpanokselle.

Projektipäällikkö Marja-Leena Juntusen toimenkuvaan kuului mm. toteuttaa projektisuunnitelma, toimia alueellisena koordinaattorina maaseudun naisten kehittämishankkeiden suunnittelussa, hoitaa projektin hallinnointiin liittyvät tehtävät kuten ohjausryhmän sihteerin tehtävät, raportointi ja maksatushakemusten laadinta TE-keskukseen sekä yhteydenpito alueen toimijoihin. Projektipäällikkö osallistui yrityskonsultaatioon, vastasi tilaisuuksien, alueseminaarien ja koulutusten suunnittelusta, toteuttamisesta ja tiedotuksesta. Osa-aikaisen yritysneuvojan Tuula Alakastarin (ent. Ojantakanen) toimenkuvaan kuului suunnitella, toteuttaa ja tiedottaa aluetilaisuuksista ja konsultoida aloittavia naisyrittäjiä sekä jo yrittäjänä toimivia naisia. Hankekirjuri Leila Junttilan toimenkuvaan kuului kenttäkokemusten pohjalta nousseiden uusien kehittämishankkeiden suunnittelu ja rahoitusvaihtoehtojen etsiminen.

Projektin osto- ja asiantuntijapalvelut kilpailutettiin. Tarjouspyynnöt, saadut tarjoukset sekä niiden käsittely dokumentoitiin erilliseen kilpailutuskansioon. Kirjallisia palvelusopimuksia ei ollut käytössä, vaan osto- ja asiantuntijapalvelut kilpailutettiin kulloisenkin tarpeen ja tarkoituksen mukaan. Syyskuun 1. päivä avattiin vuoden 2005 loppuun kestänyt avoin tarjouskilpailu. Syyskuun 22. päivään mennessä avoimeen tarjouskilpailuun jätettiin kahdeksan osto- ja asiantuntijapalveluja koskenutta tarjousta sekä kaksi esiselvitysaloitetta. Muita tarjouksia ei loppu vuoden aikana enää jätetty.

7. Tiedottaminen ja julkisuus

Projektipäällikkö laati tiedotussuunnitelman, joka käsiteltiin ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa. Tiedotussuunnitelmassa huomioitiin sekä sisäinen että ulkoinen tiedottaminen. Tiedotussuunnitelman toteutumista myös seurattiin ohjausryhmän kokouksissa. Samoin kokouksissa käytiin aika ajoin läpi projektin saama julkisuus.

Projekti toteutti monipuolisesti erilaisia tiedotustoimenpiteitä. Projektiesite valmistui 14.4.2005. Sen painosmäärä oli 2 000 kpl ja sitä jaettiin erilaisissa aluetilaisuuksissa koko projektin ajan. Esitettä on edelleen jäljellä 1 000 kpl. Projektin oma suurilevikkoinen Pohjalaiset naiset -tiedotuslehti julkaistiin 10.11. Lehden painos oli 65 000 kpl ja se jaettiin ns. postin viikkojakeluna kaikkiin Alma-alueen kuntiin, pois lukien Oulu. Tämän lisäksi lehteä postitettiin noin 300 kpl eri puolille Suomea naisyrityksien sidosryhmille. Painosta on edelleen jäljellä 1 500 kpl.

Projektille valmistui myös oma esittelykangas eli screen. Se sopi hyvin käytettäväksi alueseminaareissa, mutta myös tulevaisuudessa esim. messuilla sekä erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä naisyrityksien tukemisessa tapahtumissa. Esittelykankaan teksti on kirjattu sekä suomeksi että englanniksi; ”Pohjalaiset naiset – naisyrityksien maaseudun voimavaraksi – Northern Women – promoting rural business activities”.

Projektin kotisivut sijaitsivat ProAgria Oulun Maaseutukeskuksen sivujen yhteydessä osoitteessa www.pohjalaisetnaiset.fi. Sivuja ja tapahtumakalenteria päivitettiin säännöllisesti. Erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia varten käytössä oli sähköinen ilmoittautumislomake sekä oma sähköpostiosoite info@pohjalaisetnaiset.fi. Hankesuunnitelman mukainen Pohjalaiset naiset internet-portaali avattiin helmikuussa 2006 ja sen ip-osoite on voimassa huhtikuuhun 2008 asti. Portaalin kapasiteetti on ammattilaistason, mikä mahdollistaa niin sisällöllisen tietomäärän kasvun kuin uusien teknisten ominaisuuksien huomattavan laajentamisen tulevaisuudessa.

Esitteen, logon, tiedotuslehden ja internet-portaalin avulla luotiin Pohjalaisille naisille yhtenäinen ulkoinen ilme ja imago. Markkinointi- ja tiedotustoimilla pyrittiin myös jatkuvuuteen, jotta myös lähitulevaisuudessa olisi käytössä valmista pohjamateriaalia, minkä avulla markkinoida Pohjalaiset naiset -toimijaverkoston tukea ja maaseudun naisyrityksien tukemista. Esite käännettiin kolmelle kielelle (englanti, ruotsi, saksa) ja lisättiin osaksi internet-portaalia.

Projektin järjestämistä tapahtumista ja tilaisuuksista ilmoitettiin mm. alueen sanomalehdissä, kotisivulla, sähköisessä Verkkotiedotteessa, tapahtumakalenterissa sekä radiossa. Muun muassa Naisyrityksien tsemppipäivän yhteydessä kokeiltiin maksettua radiomainosta Radio Pookiin ajalla 12.-14.10. Pohjalaiset naiset olivat ensimmäisen kerran esillä YLE:n Pohjois-Suomen televisio-ohjelmassa ja Oulu radion uutisissa 8.3.2005. Toisen kerran Radio Pookin ja Radio Megan suorassa ajankohtaisohjelmassa 12.10. ja kolmannen kerran Oulu radion uutisissa 22.11. Tapahtumien lähestyessä laadittiin

myös lehdistötiedotteita ja ennakkojuttuja paikallisiin lehtiin ja radioon. Tiedotuksessa oli mukana ProAgria Oulun Maaseutukeskuksen tiedottaja Ella Karttimo.

Pohjalaiset naiset –projektin toiminnasta ja mukana olevista henkilöistä kertovia juttuja julkaistiin mm. Kalevassa, Raahelaisessa, Alavieska-lehdessä, Keskipohjanmaa-lehdessä, Rantalakeus-lehdessä, Karellin ja Naisuutisten yhdessä julkaisemassa numerossa sekä Maaviestissä.

Tiedotuksessa pyrittiin avoimuuteen ja monipuolisuuteen. Ilmoituskanavina käytettiin Kalevaa, Keskipohjamaata, Kalajokilaaksoa, Iso Magneettia, Maaviestiä, Hailuodon kuntatiedotetta, Tervareittiä, Rantapohjaa, Rantalakeutta, Lakeuden Joutsenta, Keskiviikkoa, Siikajokilaaksoa, Raahen Seutua ja Raahelaista. Muita kanavia olivat Pohjois-Pohjanmaan EMOTR-tiedottajan ylläpitämä sähköpostilista, projektin luomat naisjarjestot@pohjalaisetnaiset.fi ja pohjalaisetnaiset@pohjalaisetnaiset.fi -sähköpostilistat sekä ProAgria Oulun Maaseutukeskuksen henkilöstön sähköpostilista. Ennakoilmoittautuminen oli käytössä kaikissa projektin järjestämissä tilaisuuksissa. Tämä palveli kahta päätarkoitusta eli sen avulla saattoi saada täsmällisemmän kuvan projektiin osallistuvien naisten kiinnostuksen kohteista sekä siitä, mitä ilmoituskanavia he seuraavat.

Vuoden 2006 alkupuolella päivitty Pohjalaiset naiset –ohjelma on luettavissa myös Pohjalaiset naiset -internet-portaalissa. Pohjalaiset naiset -tiedotuslehti ja sähköinen Verkkotiedote ovat levinneet hyvinä käytäntöinä eri puolille Alma-alueita ja laajemminkin. Muut kehittämisorganisaatiot ja projektit ovat ottaneet toteutuksesta oppia omaan tiedotukseensa.

8. Kehittämistoiminnan jatkaminen ja kehittämisehdotukset

Projektin toimintojen jatkoksi on suunniteltu seuraavaa:

- koordinaatiohanke laajenee tavoite 1 -alueelle. Hakemus on jätetty TE-keskuksen rahoituskäsittelyyn 2.11.2005. Projektisuunnitelma on sisällöltään samanlainen kuin nyt päättynyt projekti ALMA-alueella.
- internet-portaalin ylläpidosta ja edelleen kehittämisestä vastaa ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus. Palvelintilaa koskeva sopimus on voimassa 4/2008 asti.

Yhteenveto valmistuneista esiselvityksistä ja jatkotoimenpiteistä

Koordinaatiohanke myötävaikutti kolmen esiselvityksen suunnitteluun ja toteutukseen. Alla yhteenveto niiden toteutuksesta ja suunnitelluista toimenpiteistä.

Raahen Naistentalo -esiselvitys / Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus Ry, Raaha

Esiselvityksen tavoitteena oli luoda toimintamalli Raahen Naistentalosta sekä laatia sen toiminnalle projektirahoitushakemus⁵. Molemmat tavoitteet toteutuivat ja paikalliset järjestöt saivat kaipaamansa kokonaisuuden. Alla on tiivistetysti kuvattu mahdollisen tulevan Raahen Resurssikeskus Soinnun toiminta ja tavoitteet:

Resurssikeskus Sointu:

- tarjoaa naisille paikan, jossa he voivat kohdata toisensa tasa-arvoisina, verkottua, vaihtaa kokemuksia ja osallistua erilaisiin heille suunniteltuihin koulutuksiin ja tiedotustilaisuuksiin
- aktivoi naisia hakeutumaan koulutuksiin ja työelämään
- lisää naisten ammatillista osaamista sekä päivittää heidän taitojaan työelämän vaatimuksia vastaavaksi
- edistää naisten ja miesten hakeutumista ei-perinteisille aloille

⁵ Katso Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus ry (2005), Raahen Naistentalo Sointu -esiselvitysraportti. Eija Riekkö (toim.), Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus ry.

- välittää tieto-taitoa erityisesti maaseudun naisille
- tukee työn ja perhe-elämän yhteensovittamista sukupuolten tasa-arvoa edistäen
- luo uusia kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja ja hyödyntää jo olemassa olevia verkostoja sekä niihin liittyen hyödyntää myös eri kulttuurien toiminta- ja käyttäytymistapoja
- on osa valtakunnallista naisten resurssikeskusverkostoa.

Raahen Talousalueen Uusyrityskeskuksen laatiman Raahen Naistentalo -esiselvityksen lopputuloksena syntyi uusi ESR-projektisuunnitelma ”Naisten Resurssikeskus Sointu”, joka on jo edennyt Pohjois-Pohjanmaan työvoimaosaston rahoituskäsittelyyn. Raahen seutukunnalla odotetaan myönteistä päätöstä projektihakemukselle ja sen myötä toiminnan käynnistymistä alueella.

Pihasta Purkkiin -esiselvitys / Minna Miettisen työryhmä, Ruukki

Esiselvityksen tavoitteena oli aikaan saada toimiva verkosto, jossa toteutetaan⁶ yrttihoitotuotteiden raaka-ainehankintaa, tuotekehittelyä, valmistusta ja markkinointia. Tavoitteena oli kehittämissuunnitelma, jossa selvitetään tuotantoa, keruuta, markkinointia ja yhteistyöverkostoja. Merkittävässä roolissa oli verkottuminen muun muassa Lapin alueen yrtti- ja luonnonkasviprojektien kanssa. Työryhmän pidemmän tähtäimen tavoitteena on pääsy pohjoissuomalaisille yrtti- ja luonnonkasvituotteiden markkinoille.

Työryhmän arvion mukaan Pihasta Purkkiin -esiselvityksen tavoitteet tulevan toiminnan perusteiden luomisesta toteutuivat kohtuullisesti annetussa ajassa. Työryhmän jäsenet verkottuivat keskenään toimintaryhmäksi. Käytettyjen asiantuntijoiden ja kouluttajien avulla ryhmä sai väylän verkottua sekä Pohjois- että Etelä-Suomen luonnonkasvitoimijoiden kanssa. Työryhmä mielti myyntiverkostojen luomista itsenäisesti, ja niiden osalta jatkosuunnitelmat ovat olemassa. Alun runsaasta ideasadosta on kiteytynyt muutama liiketoimintaideaksi kelpaava ajatus. Työryhmä aikoo keskittyä eläinten hoitotuotteiden suunnitteluun, tuotekehittelyyn ja valmistukseen. Ihmisille suunnatut tuotteet ovat jatkossa oheistuotteita.

Työryhmän oman arvion mukaan Pihasta Purkkiin -esiselvitys saavutti sille asetetut tavoitteet. On todennäköistä, että esiselvityksen kautta maaseudulle syntyy luonnonkasveihin liittyvää tuottavaa liiketoimintaa, keruuseen kausityötä sekä tässä viitekehityksessä maaseudun naisten lisääntyvää hyvinvointia. Työryhmä koki koulutusohjelman innostavaksi ja hyödylliseksi. Käytännön kautta selvisi, että useaan suuntaan sitoutuneet, itseään jatkuvasti kehittävät, aktiiviset, yrittäjä/yrittäjähenkiset naiset tarvitsevat suhteellisen paljon aikaa tämän kaltaisen koulutusohjelman toteuttamiseen. Siitä huolimatta, että motivaatio ja innostus olivat korkealla, voi yhdenkin yhteisen koulutuspäivän löytäminen olla varsinainen haaste.

Esiselvitysvaiheen jatkoksi työryhmä aikoo selvittää mahdollisuudet saada investointitukea tuotekehittelyä sekä markkinointia varten. Varsinaiseen kehittämishankkeeseen suunnitellaan palkattavaksi tukityöllistetty hankesihteeri, joka vastaa hankkeen toteutuksesta aikatauluista, tiedottamisesta sekä yhteydenpidosta. Työryhmä toteaa, että toiminnan tehokkuuden ja toteutumisen kannalta on lähes välttämätöntä että yksi henkilö voi käyttää todellisesti aikaa hankkeeseen liittyviin töihin.

Haasteista menestykseen -esiselvitys / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus, Oulu

Esiselvityksen aloitteentekijöinä olivat seuraavat maaseudun naisyrittäjät: Airi Padinki–Lehtomaa, Pöykkylän punainen tupa; Maija Pitkänen, Vesalan marjatila; Ulla Alvari, Törmänhovi Oy ja Riitta-Sisko Matikainen, Matikaisen lomaparatiisi. Esiselvityksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus⁷. Työ käynnistyi postikyselyllä ja jatkui sitä täydentävällä puhelinhaastattelulla. Tavoitteena oli selvittää Alma-alueen matkailuyrittäjien, elintarvike- ja ruokapalvelualan yrittäjien, hoiva-alan yrittäjien, yrittäjiksi aikovien ja yritystoimintaa harjoittavien yhdistyksien nykytila ja lähiajan kehittämistarpeet. Kysely lähetettiin kaikkiaan 94

⁶ Katso Työryhmä Minna Miettinen (2006), Pihasta purkkiin -esiselvityksen loppuraportti. Minna Miettinen (toim.), Tmi Hyvä Olo Omenapuu.

⁷ Katso ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus (2006), Haasteista menestykseen -esiselvityksen loppuraportti. Marja Vehnämaa (toim.), Oulun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus.

yrittäjien yritykseen. Mukana oli myös yhdistyksiä. Postitse kyselyjä palautui 11 kpl ja loput vastaukset saatiin puhelinhaastatteluiden avulla. Käytetyllä menetelmällä vastauksia saatiin kaikkiaan 40 kpl. Kun kokonaisjoukosta vähennettiin lopettaneet ja toimimattomat yritykset, vastausprosentiksi muodostui 44, 5 %. Suurin joukko vastaajista oli maaseutumatkailuyrityksiä. Sijaintikunnat jakaantuivat vastanneiden kesken koko hankealueelle, lukuun ottamatta Ylivieskaa ja Merijärveä, joista ei saatu vastauksia. Alma-alueeseen kuuluvien Muhoksen ja Kiimingin yrittäjille kyselyä ei lähetetty, koska näissä kunnissa oli jo toteutettu vastaavan tyyppinen kysely marraskuussa 2005. Yritykset olivat kooltaan pieniä: 29 vastanneista yrityksissä työllisti 1-2 henkilöä.

Esiselvityksellä haluttiin saada tietoa mm. seuraavista teemoista: yritys- ja tuotokuva yleensä, pohjoispohjalaisen kulttuurin hyödyntäminen yrityksen toiminnassa (sis. miljöö, tapakulttuuri, sisustus ja ruokakulttuuri) ja kestävän kehityksen mukaisten periaatteiden huomioiminen yrityksen toiminnassa. Lisäksi selvitettiin yrittäjän omia kehittämistarpeita ammatillisen osaamisen alueella, liiketoiminnan osaamisen alueella, oman ja henkilökunnan fyysisen ja henkisen jaksamisen sekä esiintymisen ja vaikuttavuuden alueella. Kyselyssä selvitettiin, mitä tietoa yrittäjät olisivat tarvinneet yrityksen perustamisvaiheessa, mistä he tuolloin saivat tietoa ja olivatko he olleet tyytyväisiä saamaansa apuun. Tutkimuksessa selvitettiin myös yrittäjien halukkuutta yhteistyöhön, yrityskohtaisia investointitarpeita, halukkuutta rahoittaa investointeja projektirahoituksella, tarvetta saada apua projektihakemusten tekemiseen ja kiinnostusta olla mukana mahdollisessa uudessa kehittämisprojektissa.

Saatujen tulosten mukaan esiselvitykseen osallistuneilla yrityksillä on runsaasti erilaisia kehittämistarpeita, joihin yrittäjän oma aika tai ammattitaito ei riitä. Tarpeet ovat myös hyvin yksilöllisiä, joten niitä ei voi pelkästään koulutuksen avulla ratkaista. Yrittäjillä on myös selkeästi tarve tehdä yhteistyötä. Esiselvityksen tuloksena oli loppuraportti, johon koottuja tietoja Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus tulee käyttämään varsinaisen, uudelle ohjelmakaudelle tähtäävän projektisuunnitelman laadinnassa.

Muut laaditut selvitykset

Edellä mainittujen esiselvitysten lisäksi Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen neuvojat ja projektihenkilöstö tekivät taustatyötä kolmeen kevään 2005 kenttäkierröksellä havaittuun kehittämisteeman liittyen. Nämä olivat maaseudun naisyrittäjien jaksamiseen liittyvät kysymykset, naisyrittäjien puutteelliset tieto- ja viestintätaitovalmiudet sekä uusia ansaintamahdollisuuksia tarjoava maisema- ja luonnonhoitoyrittäjyyden toimiala. Taustatyö (mm. yrittäjä- ja sidosryhmähaastattelut) konkretisoituu myöhemmin, tulevan ohjelmakauden 2007-2013 uusina kehittämisprojekteina.

Pohjalaiset naiset –maaseudun naisten yrittäjyysohjelman päivitystyö

Hankesuunnitelmaan sisältynyt Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelman päivitystyö toteutettiin ostopalveluna. Työn toteutti oululainen PSK-Aikuisopisto. Päivityksessä hyödynnettiin kohderyhmälle suunnattua sähköistä kyselyä, sen tuloksia sekä kaikille kiinnostuneille suunnattuja avoimia seutukunnallisia teemapäiviä. Kyselyyn vastasi tammikuussa 2006 kaikkiaan 51 henkilöä ympäri maakuntaa. Suurin osa vastaajista oli naisyrittäjiä. Päivitystyössä Pohjalaiset naiset -naisyrittäjyysohjelmassa on kolme toimintalinjaa ja yli 50 toimenpide-ehdotusta. Vuoteen 2020 ulottuvan ohjelman visio on ytimekkäästi ”Vahva ja elävästi verkostoitunut pohjoispohjalainen naisyrittäjyys menestyy ja on arvostettua”. Päivitetyt toimintalinjat ovat seuraavat:

1. Itsensä työllistämisen ja naisyrittäjyyden kehittäminen
2. Naisyrittäjien toimintojen ja ammatillisen osaamisen kehittäminen
3. Naisyrittäjyyden toimintaympäristöjen kehittäminen

Loppupäätelmiä

Pohjalaiset naiset –ohjelma on maakunnallinen ohjelma. Sen toteutuksen tulee kytkeytyä muiden valtakunnallisten ja maakunnallisten kehittämisstrategioiden toteuttamiseen, mutta sen on myös profiloitettava omalla alallaan; tälläkin hetkellä maakunnassa suunnitellaan ja toteutetaan kymmeniä eri ohjelmia tai strategioita, joita yleisö ei erota toisistaan. Vaarana on, että ohjelmatyö alkaa näin toimia tarkoitustaan vastaan. Myös Pohjalaiset naiset –ohjelman alla toteutettavien projektien tulee erottua massasta ja tusinahankkeista. Niiden tulee välittää omaperäisellä ja

persoonallisella tavalla myönteistä mielikuvaa maaseudun naisyrityksistä ja edesauttaa uusien naisten perustamien yritysten syntyä. Erottuminen kymmenien erilaisten projektien joukossa on välttämättömyys, koska ne kilpailevat keskenään samoista rahoituksista.

Pohjalaiset naiset -ohjelman toimenpiteiden tulee kattaa koko maakunta ja parin vuoden sisällä on neuvoteltava myös Lapin naiset mukaan Pohjalaiset naiset -toimijaverkoston. Tätä puoltaa se, että myös Pohjois-Suomen Maaseutukeskukset (Oulu, Lappi ja Kainuu) tiivistävät yhteistyötään. Tästä seuraa luonnollisesti, että kansainvälistymisen suunta voisi olla etenkin Pohjois-Ruotsiin, Norjaan ja Venäjälle. Kansainvälisten yhteyksien tulisi perustua kaupankäyntiin, henkilövaihtoon ja kehittämistyön kokemusten vaihtoon.

Kaiken kaikkiaan uusien, Pohjalaiset naiset -ohjelmaa totuttavien projektien tulee olla innovatiivisia eli omata uutuusarvoa ja erottautua positiivisesti vastaavista projekteista. Toteuttajaorganisaatioiden välisen kumppanuuden pitää tukea uusien verkostorakenteiden muodostumista ja pyrkiä pysyvyyteen. Ohjelman toteutuksen ei ole syytä olla pelkästään projektien varassa, koska niihin liittyy liikaa epävarmuutta ja lyhytjännitteisyyttä.

Pohjalaiset naiset -ohjelman toteutuksen pitää sisältää kerrannaisvaikutusten potentiaalia, jota mitataan seurannan ja ulkopuolisen arvioinnin avulla. Arviointi sisältäisi toteutuneiden projektien arvioinnin, ohjelman arvioinnin sekä sidosryhmäkyselyn tms. Arvioinnin tavoitteena tarkastella ohjelmatyön yleistä sujumista sekä mahdollisia ohjelmatyön sekä projektien pullonkauloja.

Miten projektissa saavutettuja kokemuksia voisi hyödyntää jatkossa?

- markkinoinnin ja viestinnän ammattilaiset mukaan ohjelman koordinoitavuuteen heti alusta alkaen -> ohjelman imago työ vaatii sekä sitoutumista että seurantaa
- jokaiselle uudelle Pohjalaiset naiset -ohjelmaa toteuttavalle alaprojektille oma viestintä- ja markkinointistrategia -> sis. kampanjat, julkaisut, messut ja muun markkinoinnin.

Käytännöllinen esimerkki imago työstä:

- Pohjalaiset naiset -ohjelman päätoimintalinjat voi nimetä esim. naisten nimien mukaan. Nimet ovat sympaattiset ja helposti muistettavat, kuten esim. Hilma, Valma, Ilona ja Helinä. Tällä tavoin ohjelma on helppo muistaa ja sanoman ydin on kätevämpi viedä kentällä läpi. Samalla ohjelma tulee lähemmäs kohderyhmää eli maaseudun naisia.

Lähteet

Pohjois-Pohjanmaan liitto (2004), *Pohjalaiset naiset – maaseudun naisten yrittäjyysohjelma*. Toim. Tuija Nissinen, Tmi Taikamieli.

ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus (2006), *Haasteista menestykseen –esiselvityksen loppuraportti*. Toim. Marja Vehnämaa, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus.

ProAgria Oulun Maaseutukeskus / Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus (2006), *Pohjalaiset naiset –naisyrittäjyysohjelman luonnos*. Toim. Tarja Niskanen, PSK-Aikuisopisto.

Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus ry (2005), *Raahen Naistentalo Sointu -esiselvitysraportti*. Toim. Eija Rieki. Raahen Talousalueen Uusyrityskeskus ry.

Työryhmä Minna Miettinen (2006), *Pihasta purkkiin -esiselvityksen loppuraportti*. Toim. Minna Miettinen, Tmi Hyvä Olo Omenapuu.

Liitteet

- Pohjalaiset naiset –esite
- Naisyrittäjien Tsemppipäivän –juliste ja kutsukortti 14.10.2005
- Voimavaroja arkeen –juliste 26.11.2005
- Itse arviointilomake

ProAgria Oulun Maaseutukeskus, Oulun maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
PL 106, 90101 OULU, puh. (08) 316 8611, www.proagria.fi/oulu